

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Högskolan Väst
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara inte tillfredsställande.</p> <p>Lärarnas vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat för utbildningen och står i proportion till utbildningens volym, men med vissa svagheter. Inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) har över 90 procent av lärarna lärarexamen och två tredjedelar har disputerat. Flera av de disputerade lärarna har dock inte sin ämnesmässiga bakgrund i pedagogik/utbildningsvetenskap. Den kompetensen finns på lärosätet även om den inte nyttjas, vilket bedömargruppen rekommenderar att man gör. Flera av lärarna har omfattande erfarenhet av att undervisa och lärosätet ger högskolepedagogisk kompetensutveckling. För inriktningen svenska sker ett pedagogiskt utvecklingsarbete och det finns en stabil VFU-organisation för att säkerställa professionsanknytningen. Vidare är ett tillfredsställande antal av personalen disputerande och de flesta har relevant ämneslärarexamen. Samtidigt kan bedömargruppen konstatera att de verksamma lärarna och forskarna inom svensklärarytbildningen är förhållandevis få och att detta medför en del problem, både på kort och på lång sikt. Lärosätet har en strategi för att säkerställa kompetensen på lång sikt. Men bedömargruppen rekommenderar lärosätet att intensifiera kompetensförsörjningsarbetet och bredda den grupp som jobbar inom svensklärarytbildningen. Stora delar av utbildningen vilar på enstaka personer, vilket gör utbildningen sårbar.</p> <p>Utbildningsmiljön är inte tillfredsställande för svensklärarytbildningen. Det finns en vetenskaplig och professionsinriktad miljö för UVK samt en genomtänkt strategi för forskningsanknytning och studenternas vetenskapliga utveckling. Forskningsanknytningen sker inom UVK genom forskningsverksamma lärare, ett genomgående vetenskapligt perspektiv och utveckling av ett vetenskapligt kritiskt förhållningssätt. Trots det framgår att kopplingen mellan teori och praktik kan stärkas, och bedömargruppen rekommenderar lärosätet att genomföra ett utvecklingsarbete med målet att åstadkomma ett nära samband mellan forskning och utbildning. För inriktningen svenska finns det finns visserligen en professionsinriktad miljö genom praktknära forskning, lärosätets VFU-struktur och lärarnas nära samarbete med arbetslivet, men brister har noterats i den vetenskapliga miljön. Litteraturdidaktisk forskning ingår i flera större tvärvetenskapliga projekt, och det finns ett rikt kontaktnät inom Nationella nätverket för svenska med didaktisk inriktning, vilket är en tillgång för den egna forskningsmiljön och för studenterna. Riktigt samma motsvarighet finns dock inte för den språkliga sidan av svenskämnet. Bedömargruppen anser att denna slagsida i viss mån avspeglar sig i hur kurserna är utformade inom hela svensklärarytbildningen, där den språkliga delen av</p>

svenskämnet inte är lika utvecklad vad gäller de didaktiska delarna. Helhetsintrycket som bedömargruppen har fått är att den ämnesdidaktiska forskningen behöver breddas och fördjupas vid lärosätet.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls. Det finns en tydlig linje genom utbildningen och en progressionstanke i kunskapsinhämtande och lärande bland studenterna som säkerställer både ämnesdjup och bredd. De didaktiska perspektiven synliggörs, diskuteras och tillämpas. Lärosätet redogör också för flera olika examinationsformer som säkerställer studenternas ämnesdidaktiska kunskaper.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Undervisningen i vetenskapliga metoder återkommer i flera kurser och det examineras på olika sätt. Metodmässig variation eftersträvas och lärosätet har vidtagit åtgärder för att säkerställa att både kvalitativ och kvantitativ metod examineras vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bearbetas både i VFU och i en kurs om skolutveckling. Lärosätet har en uttalad ambition om att utveckla studenternas vetenskapliga tänkande genom utbildningen, och det finns ett utvecklat samarbete mellan UVK och ämne och ämnesdidaktiska studier när det gäller teori och metod. Sammantaget ger detta ett gott helhetsintryck även om bedömargruppen ser att det finns förbättringsmöjligheter. Gruppen rekommenderar lärosätet att teori- och metodområdet i större utsträckning ska innefatta och kopplas samman med det svenskämnesdidaktiska området, också i själva kursstrukturen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Studentens utveckling till en reflekterande praktiker är ett genomgående tema i VFU-kurserna inom ämneslärarutbildningen. Studenterna får också tillfälle att reflektera, exempelvis under VFU-perioderna. Det sker även en varierad examination av detta mål, exempelvis genom bloggar och genom att identifiera ett utvecklingsbehov och designa ett utvecklingsarbete. Lärosätet arbetar därmed genom hela utbildningen för att möjliggöra för studenter att knyta egna VFU-erfarenheter till teoretiska perspektiv, med det avslutande självständiga arbetet som det tydliga slutmålet. Bedömargruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inom UVK men säkerställs inte för inriktningen svenska. I högskoleförlagda kurser behandlas exempelvis elever villkor och förutsättningar, både individuellt och i grupp, specialpedagogik och bedömning för lärande och betygsättning. Förmågan att tillämpa utvecklas och säkerställs framför allt i VFU, och som komplement till VFU-handledarens rådgivande bedömning av studentens prestationer under VFU används bland annat videoupptagning av egen undervisning för att synliggöra och reflektera kring den egna didaktiska förmågan. Möjligen borde man här ha ett större fokus på att tydliggöra sambandet mellan UVK och ämnesdidaktik. Ämnesstudierna kopplas kontinuerligt till det ämnesdidaktiska området, innefattande forskningslitteratur om lärande, beprövad erfarenhet och aktuella styrdokument. Samtidigt uppmärksammar bedömargruppen att de exempel som lärosätet ger för att konkretisera detta främst rör det litteraturredidaktiska området. Lärosätet rekommenderas därmed att ytterligare stärka studenternas möjligheter få omsätta och utvärdera teoretiska kunskaper

i språkdidaktik. Bedömggruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men den säkerställs inte.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls inom UVK men säkerställs inte för inriktningen svenska. Lärosätet har tagit fram en progressionsplan som betonar tre förmågor: reflektions- och analysförmåga, didaktisk kompetens och kommunikationsförmåga och demokratiskt ledarskap. I förhållande till dessa förmågor breddas och fördjupas träningen av dem i den verksamhetsförlagda utbildningen där de även examineras. Lärosätet ger studenterna möjligheter att utveckla och utforma sina ämnesdidaktiska färdigheter i den riktning som målet anger. Men eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK blir det blir otydligt hur svenskläro-utbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturredaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Därmed blir progressionen ot tydlig, och bedömggruppen anser inte att måluppfyllelsen säkerställs när det gäller språkdidaktiken. För litteraturredaktiken finns exempel på examinationer och redovisningar.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Delar av målet som har att göra med bedömningskompetens när det gäller de vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekterna, examineras i en rad UVK-kurser och i de flesta VFU-kurser. I intervjun med lärosätesrepresentanterna förtydligades hur undervisningen om mänskliga rättigheter, hållbar utveckling och barnets rättigheter organiseras och examineras.

Bedömggruppen anser att jämställdhetsperspektivet inkluderas i utbildningen på ett positivt sätt. På generell nivå har utbildningen inriktats mot värdegrundsdilemman, normkritik, rasism och intersektionella perspektiv omfattande både organisatoriska och didaktiska perspektiv. Undervisning om jämställdhetsperspektiv och olika ojämlikhetsmönster grundade på sociala kategorier såsom genus sker i både ämneskurser och UVK-kurser. I VFU-kurserna tas nämnda ojämlikhetsmönster också upp när det gäller själva undervisningen och hur studenten förmår tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i konkreta undervisningssituationer. Det finns ett väl genomtänkt och förankrat jämställdhetsarbete genom hela kursverksamheten, i synnerhet i de litteraturvetenskapliga kurserna. Vid analys av utbildningen tenderar dock lärosätet att göra bredare analyser, där jämställdhetsperspektivet utgör en delmängd, i stället för att fokusera särskilt på jämställdhet.

Bedömggruppen anser att lärosätet systematiskt följer upp utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination, både proaktivt och reaktivt. Det sker regelbundet och i olika forum. Svårfrekvensen på kursvärderingar är dock låg, men lärosätet har redan tagit initiativ för att förbättra detta. Åtgärder har även vidtagits för de utvecklingsområden som identifierats, exempelvis har man infört en ny organisation av VFU och en progressionsplan. Man har även uppmärksammat ett problem med bristande kvalitet på självständiga arbeten vilket har lett till nya samarbetsformer och strukturer inom ramen för den kursmässiga "peer-review"-processen. Arbetslagens närhet till utbildningarna framstår också som en styrka, liksom att VFU-delen av utbildningen är väl integrerad i detta arbete. Återkoppling av resultaten sker på kvalitetskonferenser, genom publicering på en lärplattform och muntligen vid kursstart. Bedömggruppen anser att lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid, genom att analysera skälen till avhopp och genom att erbjuda studenterna olika stöd, bland annat för det vetenskapliga skrivandet. Trots detta är avhoppet förhållandevis många, och bedömggruppen ser positivt på att lärosätet planerar fördjupande analyser för att komma tillrätta med problemet.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Bedömggruppen anser att studenten får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Det framgår att det finns möjlighet till både formellt och informellt inflytande, men att studenten kan få större möjligheter att lämna synpunkter under pågående kurser. Lärosätet planerar att utveckla studentdialoger och samarbetet med alumner för att öka studentdeltagandet i formella utvärderingar. Dessutom finns planer på regelbundna avstämningar för att fånga upp studenters enskilda klagomål. Bedömggruppen ser positivt på planerna och vill tillägga att studenternas möjlighet att lämna synpunkter på pågående kurser kan stärkas. För svenskläroartutbildningen gynnar de låga trösklarna och den nära kontakt som finns mellan studenter och personal på olika nivåer studenternas möjligheter till inflytande, och det finns även ett fungerande formellt studentinflytande. Lärosätets engagemang och närhet till studenterna är enligt bedömggruppen ett gott exempel.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Utbildningen är enligt bedömggruppen utformad i samarbete med det omgivande arbetslivet, och studenterna förbereds inför sin framtida yrkesroll i en föränderlig skolvärld. Utbildningen arbetar med att skapa förutsättningar för progression i studenternas lärande och ansvarstagande, på ett sätt som ska förbereda dem inför ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället, exempelvis genom professionsdagar, och man samverkar med regionens kommuner genom arbetsintegrerad läroartutbildning och Forum för skolutveckling. Samverkan sker också genom lärosätets regionala utvecklingscentrum där representanter för olika skolformer i regionen medverkar, och det finns en väl utvecklad alumnerverksamhet. En ny organisation av VFU har nyligen implementeras, liksom en progressionsplan. Bedömggruppen ser positivt på att organisationen för VFU ändrats men noterar att samverkan mellan lärosätets nya organisation och skolor kan stärkas ytterligare. Bedömggruppen menar att den tydliga verksamhetsanknytningen, bland annat genom samarbetet med det omgivande samhället, är ett gott exempel.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar**Personal**

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Av självvärderingen framgår att ämnesläroartutbildningen vid lärosätet årligen antar 50–60 studenter och är placerad vid institutionen för individ och samhälle, en av lärosätets fyra institutioner. Totalt 33 lärare arbetar inom ämnesläroartutbildningen, varav 14 är verksamma inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK). Över 90 procent av lärarna i UVK har lärarexamen och två tredjedelar har disputerat. Under intervjuerna framhåller lärosätet att alla läroartutbildningens lärare ska vara forskande. Bedömggruppen noterar dock att det är flera av de disputerade lärarna i läroarttabellen som inte har sin ämnesmässiga grund i pedagogik/utbildningsvetenskap eller liknande, vilket kan utgöra en kunskapsmässig begränsning i relation till UVK-kursernas innehåll. Av självvärderingen framgår

vidare att flera professorer i pedagogik finns knutna till utbildningen, dock utan att ha undervisat under 2018. Bedömargruppen noterar därmed att lärosätet har en adekvat vetenskaplig kompetens men att den inte alltid används i utbildningen. Lärosätet rekommenderas att i större utsträckning använda kompetensen med inriktning mot pedagogik/utbildningsvetenskap i UVK.

Bedömargruppen anser att den professionsrelaterade kompetensen säkras av att de flesta lärare har lärarexamen och att antalet VFU-handledare motsvarar antalet studenter. Lärosätets handledarutbildning har ändrats för att i större utsträckning tillmötesgå de verksamma lärarnas behov av flexibilitet och olika studietakt. I självvärderingen framgår också att lektorena och adjunkterna har mångårig erfarenhet av undervisning. När det gäller högskolepedagogisk kompetens uttrycker riktlinjerna på lärosätet att samtliga lärare ska ha genomgått högskolepedagogiska kurser om minst 15 högskolepoäng. Lärosätet anordnar också seminarier och pedagogiska träffar som fokuserar på högskolepedagogiska frågor, vilket bedömargruppen ser positivt på.

Bedömargruppen konstaterar att lärosätet har en strategi för kompetensutveckling och framtida kompetensförsörjning. Det finns även en relativt ny organisation av VFU i vilken lärarna organiseras i team, med en VFU-ledare som arbetar 70 procent i nära samarbete med programansvarig. I självvärderingen redogör lärosätet för ett aktivt arbete med både externa rekryteringar och intern kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Bland annat har de professorer som är knutna till institutionen, förutom sin kompetensutvecklingstid, 20 procent av arbetstiden avsatt för att driva forskningsprojekt med kollegor och/eller arbeta med andra forskningsutvecklande aktiviteter såsom meriteringsstöd. I intervjuerna framgår att lärosätet anser att det är en utmaning att behålla och rekrytera lärare som har aktuell kompetens från skolan. Att lärosätet inkluderar adjunkter i forskningsmiljön kan dock enligt bedömargruppen bidra till att den aktuella kompetensen stannar kvar på utbildningen. Sammantaget ser bedömargruppen att den vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen säkerställs också på lång sikt.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Två forskningsmiljöer finns i anslutning till lärosätets lärarutbildningar: Lärande i och för det nya arbetslivet och Barn- och ungdomsvetenskap. Flera av lärarna som arbetar inom ämneslärarprogrammet ingår i en eller båda dessa forskningsmiljöer, där det bland annat anordnas forskningsseminarier. Den barn- och ungdomsvetenskapliga miljön, som av ämnesmässiga skäl ligger närmast lärarprogrammen, arbetar strategiskt med samverkansforskning. Flera forskningsprojekt och miljöer av relevans för utbildningen lyfts också fram. Därtill följs ämneslärarutbildningens forskningsanknytning upp i lärosätets kvalitetsarbete. Bedömargruppen menar därmed att det finns en vetenskaplig miljö för utbildningen och ser positivt på att forskningsprojekt inom det utbildningsvetenskapliga området prioriterades under 2017.

I självvärderingen finns det flera aspekter som bidrar till en professionsinriktad miljö. Samverkansforskningen är praktisknära så att problemformuleringen sker i samverkan med fältet, och flera av de forskningsprojekt som bedrivs kopplat till ämneslärarutbildningen är enligt lärosätet praktisknära. Trots detta framgår det inte tydligt för bedömargruppen hur den professionsinriktade miljön ser ut i sin helhet. Det finns ett nära samarbete med regionens skolor men lärosätet identifierar i självvärderingen ett visst glapp mellan den högskoleförlagda delen av utbildningen och

den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Denna bild bekräftades också under intervjuerna. Det teoretiska upplevs inte alltid som relevant för en ämneslärarutbildning och det är ibland svårt att se kopplingen mellan det teoretiska och praktiska. Lärosätet uttrycker att de vill utveckla både studentens möjlighet till reflektion och kopplingen mellan UVK, ämne och ämnesdidaktiska studier samt VFU. Bedömaregruppen ser positivt på ett sådant utvecklingsarbete.

Forskningsanknytningen sker enligt lärosätets självvärdering genom forskningsverksamma lärare, ett genomgående vetenskapligt perspektiv i kurserna och strävan efter att studenterna ska utveckla bland annat ett vetenskapligt kritiskt förhållningssätt. Bedömaregruppen menar att lärosätet resonerar väl kring hur sambandet mellan forskning och utbildning är tänkt att fungera. Dock visar intervjuerna att intentionerna inte räcker hela vägen fram. Det framgår att lärarna använder den egna forskningen i utbildningen men att den inte alltid upplevs som relevant för ämneslärarutbildningen när det gäller det praktiska arbetet som lärare. Bedömaregruppen rekommenderar att lärosätet genomför ett utvecklingsarbete med målet att åstadkomma ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

I självvärderingen betonar lärosätet ett vetenskapligt förhållningssätt generellt inom utbildningen. Inom kurser i vetenskaplig metod, analys och vetenskapsteori finns en progression från programmets tidiga kurser till de sena. Undervisning i vetenskapliga metoder återkommer i flera kurser medan vetenskapsteori behandlas i programmets första kurs. Inom UVK ger lärosätet en metodkurs som är gemensam för alla ämnen, och kursen har därför ett allmänvetenskapligt fokus. Här sker en omfattande examination där studenterna ska utföra en skriftlig opposition på tre studentuppsatser vilka sedan seminariebehandlas. Minst en av uppsatserna som opponeras på ska ha använt kvantitativ metod eftersom lärosätet eftersträvar att studenterna använder olika metoder och en vetenskapsteoretisk variation.

Studenterna skriver också två självständiga arbeten; det första fokuserar ämnets metoder och det andra föregås av kursen ovan med allmänvetenskapligt fokus. Av intervjuerna framgår att det första arbetet har fokus på metodkunskaper och teorier medan det andra har mer fokus på hur dessa kan vara till nytta. Att studenter möter både kvalitativ och kvantitativ metod under utbildningen bekräftas också av intervjuerna, även om tyngdpunkten är på kvalitativ metod eftersom den är vanlig i de självständiga arbetena. Bedömaregruppen menar därmed att det finns en progression i utbildningen när det gäller vetenskapligt förhållningssätt och metoder, genom ett samarbete mellan UVK och ämnet och ämnesdidaktiska studier. I självvärderingen redogörs för flera olika lärandemål som syftar till detta mål, och studentens kunskap och förståelse säkerställs genom olika slags examinationer.

Enligt självvärderingen anser lärosätet att vetenskaplig grund är enklare att hantera än beprövad erfarenhet. Det senare kopplas till kunskapsgörande av erfarenheter och förmågan att se praxis som grund för skolutveckling, och därför ingår vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i VFU och i en

kurs om skolutveckling. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet tas framför allt upp i VFU-kurserna. Utifrån intervjuerna menar bedömargruppen att lärosätet kan stärka kopplingen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Studenternas reflektion i samband med VFU där teori och praktik kopplas samman kan upplevas som utmanande. Under intervjuerna framgår även att teoriernas betydelse för yrkesutövningen inte alltid är tydlig.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Lärosätet beskriver hur studenterna konkret bereds tillfälle att reflektera, exempelvis under VFU. Av självvärderingen framgår att studentens utveckling till en reflekterande praktiker är ett genomgående tema i VFU-kurserna inom ämneslärarutbildningen. Detta framkom också i intervjuerna där lärosätet betonade vikten av att examinera både studenternas görande och deras reflekterande över görandet, och detta ser bedömargruppen positivt på. Lärosätets lärandemål vittnar om hur detta görs praktiskt i olika kurser där lärosätet lägger vikt vid reflektion över den egna lärarrollen, läraruppdraget och lärarprofessionen samt den vetenskapliga grunden för skolutveckling. Bedömargruppen anser att utbildningen når målen vad avser fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat.

Lärosätets lärandemål "kritiskt kunna reflektera över läraruppdraget, lärarprofessionen och den egna yrkesrollen i syfte att säkerställa och utveckla verksamhetens kvalitet" examineras genom en PM där en företeelse från VFU:n ska analyseras. Denna reflektionsförmåga tränas och examineras även i examensarbetet. Blogg och dialog om VFU-erfarenheter används enligt lärosätet för att studenten ska reflektera över sin egen och andras undervisning och planering. I självvärderingen beskrivs de olika kurserna med de förmågor som testas – att kunna reflektera över lärarrollen kopplat till teori, att kunna reflektera över läraruppdraget och lärarprofessionen, att med stöd av relevant forskning och styrdokument kunna identifiera ett utvecklingsbehov på en skola och designa ett utvecklingsarbete som svarar mot detta – och den beskrivningen visar progressionen när det gäller att utveckla reflektionsförmågan. Bedömargruppen anser att utbildningen skapar förutsättningar för studenten att bidra till utveckling av yrkesverksamheten och kunskapsutveckling inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen beskriver lärosätet flera kurser vars innehåll enligt bedömargruppen svarar mot det aktuella målet. Dessa kurser är *Perspektiv på utbildning, lärande och undervisning för ämneslärare*, som bland annat behandlar skolans roll och historia, *Ungdomars identitet och livsvillkor* och *Konflikt och intersektionalitet för ämneslärare*, vilka behandlar elevers villkor och förutsättningar både individuellt och i grupp, *Ämneslärarens pedagogiska uppdrag II* som har specialpedagogisk inriktning

och kursen *Bedömning för lärande och betygsättning*. Bedömggruppen konstaterar att det är tydligt hur styrdokumentet speglas i undervisningspraktiker, även om metodik inte nämns explicit.

Lärosätet hänvisar i stor utsträckning till förmågan att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik som krävs för undervisning till VFU. När det gäller att säkerställa förmågan används bland annat videoupptagningar av studentens undervisning som komplement till VFU-handledarens rådgivande bedömning av studentens prestationer under VFU. Detta är ett sätt att synliggöra och reflektera kring den egna didaktiska förmågan. I självvärderingen ges även flera exempel på hur högskoleförlagda kurser kopplas samman med VFU. I en kurs om bedömning ska studenterna ha med sig material från föregående VFU, och en examinationsuppgift går ut på att analysera en händelse eller ett undervisningsförlopp. I kursen med specialpedagogik, som är viktig för att utveckla studenternas didaktiska kompetens, arbetar studenten med att utforma och planera undervisningen. Också här bygger examinationen på erfarenheter från VFU. Intervjuerna ger en delvis annan bild genom att UVK, didaktik, ämnesdidaktik och VFU beskrivs som uppdelat. Även om kurserna bygger på varandra kan det vara svårt att se helheten. När examinationen i en högskoleförlagd kurs bygger på att studenten genomfört en uppgift under VFU-kursen kan det uppstå svårigheter om studenten inte utfört uppgiften korrekt under VFU. Examinationen av den högskoleförlagda kursen kan också upplevas som svår att klara av redan från start. Bedömggruppen ser att utbildningens olika delar bidrar till att uppfylla målen men att de olika delarna i större utsträckning kan hänga samman. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att tydliggöra sambandet mellan de utbildningsvetenskapliga kärnkursernas innehåll och ämnesdidaktiken.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

För att uppfylla examensmålet har lärosätet utvecklat en progressionsplan som betonar tre aspekter: reflektions- och analysförmåga, didaktisk kompetens och kommunikationsförmåga samt demokratiskt ledarskap. I självvärderingen framgår att innehållet i flera högskoleförlagda kurser har betydelse för detta mål, till exempel elevers villkor och förutsättningar, både individuellt och i grupp, specialpedagogik och bedömning för lärande och betygsättning. Lärosätet betonar att det framför allt är under VFU som målet uppfylls. För VFU-kurserna har mål med tillhörande bedömningskriterier tagits fram utifrån ovan nämnda aspekter som syftar till att aspekterna ska breddas och fördjupas under utbildningens gång. Intervjuerna visar att det finns glapp mellan högskoleförlagda kurser och VFU, att det finns exempel där studenterna inte förbereds utifrån de kriterier som bedömningen vilar på. Det framgår också att organisationen av VFU kan förbättras. Trots att det finns VFU-ledare på lärosätet och personalen organiseras i VFU-team visar det sig att placeringen av och tillgången till handledare upplevs som bristfällig. Detsamma gäller även kommunikationen kring detta. Av underlagen framgår dock att lärosätet arbetat med att stärka organisationen av VFU på lärosätet. Bedömggruppen ser att arbetet går i rätt riktning och rekommenderar lärosätet att också stärka samarbetet med huvudmän och skolor.

Även säkerställandet av examensmålen uppfylls i första hand under VFU. Den första VFU:n examineras genom bedömningsbesök från en ämnesdidaktiker från lärosätet, och den andra examineras genom en individuellt skriven text och ett seminarium. Studenterna har totalt fem VFU-kurser där fokus ligger på att planera och genomföra undervisning, ha ett specialpedagogiskt

perspektiv och göra en ämnesdidaktisk utvärdering med forskningsförankring. Examinationsformerna är varierade genom skriftliga inlämningar, seminarier, filminspelningar, presentationer och muntliga utvärderingar. I självvärderingen beskrivs också en yrkesmässig, ämnesdidaktisk och vetenskaplig progression inom lärarutbildningen. Men bedömargruppen noterar att VFU-kurserna har en gemensam, allmänt didaktiskt präglad inramning, och gruppen anser att lärosätet bör uppmärksamma risken för att detta kan fjärma VFU:n från ämnesstudierna och specifika ämnesdidaktiska perspektiv. Kopplingen däremellan är bland annat viktig för att studenten ska utveckla förmågan att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Bedömargruppen anser att målet uppfylls men att tyngdpunkten ligger på det pedagogiska arbetet med att göra bedömningar utifrån relevanta, samhällliga och etiska aspekter. Beaktandet av mänskliga rättigheter och hållbar utveckling omhändertas i större utsträckning inom ämnena än i UVK, vilket bekräftas av intervjuerna. I självvärderingen visar lärosätet att bedömningskompetens när det gäller de vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekterna, examineras i en rad UVK-kurser och i de flesta VFU-kurser. Examinationen består bland annat av särskilda examinationsuppgifter om relationer mellan undervisning, lärande och bedömning. Sociala och ekonomiska aspekter av hållbar utveckling examineras även i flera olika samhällskunskapskurser samt med litteraturkoppling i kurser i svenska.

Lärosätet beskriver tydligt i självvärderingen vilka kursmål som ska uppfyllas för att täcka in de olika områdena, men mänskliga rättigheter och barnkonventionen nämns inte explicit. Hållbar utveckling behandlas inom ämnena och exempel visas för svenska och samhällskunskap. Detta kräver enligt bedömargruppen en kontinuerlig bevakning från de programansvariga. Under intervjun förtydligades på ett tillfredsställande sätt hur undervisningen om mänskliga rättigheter, hållbar utveckling och barnets rättigheter organiseras och examineras: Det går som ett stråk från den inledande kursen för att sedan komma in på flera olika ställen i olika kurser. Bedömargruppen rekommenderar dock lärosätet att mer explicit synliggöra mänskliga rättigheter och barnkonventionen.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet har tagit fram en plan för hur arbetet med jämställdhetsintegrering ska planeras, bedrivas och implementeras systematiskt och på alla nivåer. Exempelvis ska alla programråd kartlägga intersektionella perspektiv i utbildningarna. Under 2018 gjordes en enkätundersökning om lika villkor där kön behandlades som ojämlikhetsvillkor. Enligt intervjuerna pågår också en undersökning på institutionen för att undersöka män och kvinnors förutsättningar på arbetsplatsen, exempelvis möjligheten att forska och ta ansvar. Bedömargruppen noterar att lärosätet startat ett arbete med att analysera utbildningen i förhållande till jämställdhetsperspektivet, dock som en delmängd av andra perspektiv. Lärosätet rekommenderas att i det fortsatta arbetet även göra en mer avgränsad analys

av utbildningen, för att exempelvis se vilken litteratur och vilka vetenskapliga traditioner som studenterna möter i förhållande till ett jämställdhetsperspektiv.

I utbildningens innehåll, utformning och genomförande framgår jämställdhetsperspektivet tydligare, enligt bedömargruppen. Självvärderingen beskriver flera kurser inom utbildningen, inom både UVK och ämneskurser, där perspektivet aktualiseras. Inom UVK behandlas det tydligast i kurser under termin ett och fem. I den första kursen *Ungdomars identitet och livsvillkor* ges exempel på lärandemålet "utifrån ett lärandeperspektiv och med beaktande av elevers sociala bakgrund kunna diskutera strategier för jämställdhet och jämlikhet i den pedagogiska verksamheten". Målet beaktar bland annat olika ojämlikhetsmönster som är grundade på sociala kategorier såsom genus samt hur skola och lärare kan motverka sådana mönster. Målet examineras under den första terminen genom en hemtentamen. I en senare kurs examineras jämställdhetsperspektivet genom en undervisningsplanering. I VFU-kurserna tas nämnda ojämlikhetsmönster också upp när det gäller själva undervisningen och hur studenten förmår tillämpa jämställdhetsperspektiv i konkreta undervisningssituationer, och där ingår jämställdhetsperspektiv som ett betygskriterium. Sammantaget menar bedömargruppen att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande men att perspektivet kan stärkas i den analys som görs av utbildningen.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Utbildningen följs upp inom ramen för ett kvalitetssäkringsprogram som finns vid den institution där lärarutbildningen är placerad. I självvärderingen framgår att uppföljningen sker på flera olika sätt, regelbundet och i olika forum, som enligt bedömargruppen kompletterar varandra. Tillsammans bidrar detta till en systematik. Det finns bland annat en tydlig roll- och ansvarsfördelning i en arbetsbeskrivning som revideras årligen och ett Forum för skolutveckling där man samordnar de olika lärarprogrammen. Dessutom finns programrådet som kvalitetssäkrar policydokument, följer upp kursvärderingar och kursrapporter, planerar kvalitetskonferenser och hanterar strategiska kvalitets- och utvecklingsfrågor. Kvalitetskonferenserna sker terminsvis och programrådet arbetar då framåtsyftande tillsammans med avdelningschefen för att utifrån kurs- och programrapporter höja programmets kvalitet. Varje kurs följs också upp genom att lärarna i mindre grupper granskar kursens innehåll och upplägg utifrån på förhand fastställda perspektiv. Det utmynnar i de kursrapporter som används i det fortsatta uppföljningsarbetet. Bedömargruppen ser positivt på att lärosätet har som ambition att inte enbart arbeta reaktivt utan även proaktivt. Men arbetet beskrivs mer som en granskning av dokument och kursupplägg på flera olika nivåer, och det framkommer exempelvis inte hur studenterna kan påtala eventuella brister under kursens gång.

Svarsfrekvensen på kursvärderingarna är låg, 29 procent för 2017. I självvärderingen framgår att lärosätet till följd av detta har analyserat kursvärderingarnas utformning. Intervjuerna bekräftar att utformningen har minskat svarsfrekvensen. Under en period har studenterna inte kunnat lämna öppna svar utan endast kunnat svara på en skala 1–4, vilket medfört att kursvärderingarna inte känts meningsfulla att svara på. Lärosätet avser enligt intervjuerna att åter införa öppna svar, vilket bedömargruppen ser positivt på.

De samlade underlagen visar att lärosätets uppföljning har identifierat flera utvecklingsområden, bland annat behovet av en tydligare organisation och kvalitetssäkring av VFU-kursernas bidrag till de kunskaper och kompetenser som krävs av en ämneslärare. Flera olika åtgärder har vidtagits, såsom en omorganisation och progressionsplan för att säkerställa att examensmålen tränas och provas. Bedömargruppen ser positivt på dessa åtgärder och rekommenderar lärosätet att även i fortsättningen prioritera detta arbete.

Återkoppling sker enligt bedömargruppen till relevanta intressenter, dels genom att resultaten diskuteras inom olika beslutande organ, bland annat med hjälp av terminsvisa kvalitetskonferenser, dels genom att resultaten publiceras på en lärplattform och presenteras vid kursintroduktionen. Resultaten blir då tillgängliga för studenter som avslutat kursen och för de som ska påbörja den.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

När det gäller genomströmning är kvarvaron inom lärosätets ämneslärarutbildning densamma som riksgenomsnittet. Lärosätet kartlägger studenternas resultat, bland annat för att synliggöra hur olika bedömningspraktiker inom olika kurser påverkar betygsättningen. Enligt självvärderingen tycks det vetenskapliga förhållningssättet och skrivandet vara de faktorer inom utbildningen som i högst grad minskar genomströmningen. Särskilda insatser har därför gjorts på det området, såsom att studenter erbjuds skrivstödande åtgärder, extra undervisning och kamratrespons samt språklig återkoppling på inlämnade uppgifter. Syftet är att skapa förutsättningar för studenterna att tidigt lära sig akademiskt skrivande. Insatserna är nya och har ännu inte gått att utvärdera. Därutöver framgår det av självvärderingen att det finns en utbredd organisation för stöd till studenter, bland annat i form av ett språk- och textcentrum och särskilda resurser för studenter med funktionsnedsättningar. Bedömargruppen anser därmed att lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Enligt självvärderingen deltar studentrepresentanter i olika beslutande organ, från högskolestyrelsen till programråd. Avdelningschef, programansvarig och prefekt har kontinuerliga kontakter med företrädare för studentkåren. Studentrepresentanter inbjuds också till avdelningens kvalitetskonferenser. Lärosätet menar att studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i det formella arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande, i vilket bedömargruppen instämmer. I självvärderingen framgår att det finns ett informellt inflytande, en närhet mellan studenter och lärare som medför att det är lätt att kommunicera. Samtidigt visar intervjuerna att kommunikationen mellan lärare och student inte alltid fungerar, exempelvis att praktisk information om kurserna dröjer trots upprepade förfrågningar. Bedömargruppen ser därmed positivt på att lärosätet har som mål att utveckla studentdialoger och samarbete med alumner för att öka studenternas delaktighet i formella utvärderingar. Det finns också planer på regelbundna avstämningsmöten för att fånga upp studenters enskilda återkommande klagomål.

Av självvärderingen framgår att information till studenterna sker via en lärplattform där den kursansvariga också lägger ut en sammanställning av kursvärderingar, för både nya studenter och de som deltagit i utvärderingen. Lärplattformen är ny och förhoppningen är att den ska förbättra kommunikationen med studenterna och möjliggöra för studenterna att påverka pågående kurser. Lärosätet har problem med låg svarsfrekvens i kursvärderingarna och kompletterar därför den digitala kursvärderingen med en muntlig utvärdering. Intervjuerna visar att studenterna under en period inte kunnat lämna öppna svar på kursvärderingar, utan endast kunna svara på en skala 1–4. Den bristande möjligheten att lämna kvalitativa svar har medfört att kursvärderingarna inte känts meningsfulla att svara på. Lärosätet avser enligt intervjuerna att åter införa öppna svar, vilket bedömargruppen ser positivt på.

Bedömargruppen anser därmed att studenten får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande, men att studenten kan få större möjligheter att lämna synpunkter under pågående kurser. Lärosätet planerar redan för aktiviteter i denna riktning varpå bedömargruppen rekommenderar att lärosätet arbeta vidare enligt plan.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Enligt självvärderingen arbetar lärosätet med att skapa förutsättningar för progression i studenternas lärande och ansvarstagande, i syfte att förbereda dem inför ett föränderligt arbetsliv. Det innebär exempelvis att innehållet i utbildningen ska vara långsiktigt hållbart och inte enbart spegla aktuella skolförhållanden. Vidare satsas på ett projekt om digitalisering inom lärande. Det framgår också att lärosätet kopplar samman de högskoleförlagda kurserna med VFU, men att det enligt bedömargruppen inte riktigt nått hela vägen fram. I självvärderingen har lärosätet identifierat ett behov av en tydligare organisation och kvalitetssäkring av VFU-kursernas bidrag till de kunskaper och kompetenser som krävs av en ämneslärare. Det bekräftas av intervjuerna att den teori som studenterna möter i utbildningen inte alltid upplevs som relevant för en ämneslärare. Det framgår också att organisationen av VFU inte fungerat helt när det gäller placeringen av och tillgången till handledare. Bedömargruppen ser positivt på att lärosätet vidtagit åtgärder, såsom att ändra hur VFU organiseras på lärosätet och ta fram en progressionsplan för att säkerställa att examensmålen tränas och prövas. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att fortsatt prioritera detta arbete eftersom det syftar till att göra utbildningen mer användbar och öka studentens möjlighet att möta förändringar i arbetslivet.

Samverkan sker med det omgivande samhället, exempelvis genom en VFU-dag där lärarutbildare och VFU-handledare möts. För studenter anordnas också en professionsdag då studenter får möta verksamhetsrepresentanter. Lärosätet samverkar även med en av regionens kommuner kring ämneslärarutbildningens examensarbeten. Våren 2018 undersökte lärosätet, tillsammans med samverkansaktörer i regionen, möjligheterna att konstruera en arbetsintegrerad lärarutbildning, alltså en lärarutbildning där studenter kombinerar arbete i skolverksamhet med studier. I självvärderingen anges detta kunna vara en faktor som får flera studenter att fullfölja sin utbildning. Lärosätet har vidare ett regeringsuppdrag att utveckla arbetsintegrerat lärande, och inom högskolan bedrivs också

forskning inom det området. Lärosätet har ett regionalt utvecklingscentrum, Forum för skolutveckling, som arbetar med samverkansfrågor mellan lärosätet och skolor. I självvärderingen beskrivs även samverkan med det omgivande samhället genom VFU. Lärosätet har en ny organisation och i självvärderingen beskrivs att den fungerar väl. Intervjuerna visar dock att man kan stärka samverkan och dialogen med huvudmän och skolor. Sammantaget menar bedömargruppen att relevant samverkan sker med det omgivande samhället men noterar att den nya organisationen av VFU kan behöva fokusera på att stärka samarbetet med huvudmän och skolor.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Tillfredställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Inom utbildningsvetenskaplig kärna har över 90 procent av lärarna lärarexamen och två tredjedelar har disputerat. Flera av de disputerade lärarna har dock inte sin ämnesmässiga bakgrund i pedagogik/utbildningsvetenskap. Den kompetensen finns på lärosätet även om den inte nyttjas, vilket bedömargruppen rekommenderar att man gör. Flera av lärarna har omfattande erfarenhet av att undervisa och lärosätet ger högskolepedagogisk kompetensutveckling. Lärosätet har även en strategi för att säkerställa kompetensen på lång sikt.

Bedömargruppen anser att det på lärosätet finns en vetenskaplig och professionsinriktad miljö för UVK samt en genomtänkt strategi för forskningsanknytning och studenternas vetenskapliga utveckling. Forskningsanknytningen inom UVK sker genom forskningsverksamma lärare, ett genomgående vetenskapligt perspektiv och utveckling av ett vetenskapligt kritiskt förhållningssätt. Trots det framgår att kopplingen mellan teori och praktik kan stärkas, och bedömargruppen rekommenderar lärosätet att genomföra ett utvecklingsarbete med målet att åstadkomma ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Undervisningen i vetenskapliga metoder återkommer i flera kurser och det examineras på olika sätt. Metodmässig variation eftersträvas och lärosätet har vidtagit åtgärder för att säkerställa att både kvalitativ och kvantitativ metod examineras vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bearbetas både i VFU och i en kurs om skolutveckling.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Studentens utveckling till en reflekterande praktiker är ett genomgående tema i VFU-kurserna inom ämneslärarutbildningen. Studenterna får också tillfälle att reflektera, exempelvis under VFU-perioderna. Det sker även en varierad examination av detta mål, exempelvis genom bloggar och genom att identifiera ett utvecklingsbehov och designa ett utvecklingsarbete.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. I högskoleförlagda kurser behandlas exempelvis elever villkor och förutsättningar, både individuellt och i grupp,

specialpedagogik och bedömning för lärande och betygsättning. Förmågan att tillämpa utvecklas och säkerställs framför allt i VFU, och som komplement till VFU-handledarens rådgivande bedömning av studentens prestationer under VFU används bland annat videoupptagning av egen undervisning för att synliggöra och reflektera kring den egna didaktiska förmågan. Möjligen borde man här ha ett större fokus på att tydliggöra sambandet mellan UVK och ämnesdidaktik.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Lärosätet har tagit fram en progressionsplan som betonar tre förmågor: reflektions- och analysförmåga, didaktisk kompetens och kommunikationsförmåga och demokratiskt ledarskap. I förhållande till dessa förmågor breddas och fördjupas träningen av dem i den verksamhetsförlagda utbildningen där de även examineras.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Delar av målet som har att göra med bedömningskompetens när det gäller de vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekterna, examineras i en rad UVK-kurser och i de flesta VFU-kurser. I intervjun med lärosätetsrepresentanterna förtydligades hur undervisningen om mänskliga rättigheter, hållbar utveckling och barnets rättigheter organiseras och examineras.

Undervisning om jämställdhetsperspektiv och olika ojämlikhetsmönster grundade på sociala kategorier såsom genus sker i både ämneskurser och UVK-kurser. I VFU-kurserna tas nämnda ojämlikhetsmönster också upp när det gäller själva undervisningen och hur studenten förmår tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i konkreta undervisningssituationer. Vid analys av utbildningen tenderar lärosätet att göra bredare analyser, där jämställdhetsperspektivet utgör en delmängd, i stället för att fokusera särskilt på jämställdhet.

Utbildningen följs upp på olika sätt, regelbundet och i olika forum. Bedömargruppen anser att man har en systematisk uppföljning av utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Svarefrekvensen på kursvärderingar är dock låg, men lärosätet har redan tagit initiativ för att förbättra detta. Åtgärder har även vidtagits för de utvecklingsområden som identifierats, exempelvis har man infört en ny organisation av VFU och en progressionsplan. Återkoppling av resultaten sker på kvalitetskonferenser, genom publicering på en lärplattform och muntligen vid kursstart. Bedömargruppen anser att lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid, genom att analysera skälen till av hopp och genom att erbjuda studenterna olika stöd, bland annat för det vetenskapliga skrivandet.

Bedömargruppen anser att studenten får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Det framgår att det finns möjlighet till både formellt och informellt inflytande, men att studenten kan få större möjligheter att lämna synpunkter under pågående kurser. Lärosätet planerar att utveckla studentdialoger och samarbetet med alumner för att öka studentdeltagandet i formella utvärderingar. Dessutom finns planer på regelbundna avstämningar för att fånga upp studenternas enskilda klagomål. Bedömargruppen ser positivt på planerna och vill tillägga att studenternas möjlighet att lämna synpunkter på pågående kurser kan stärkas.

Utbildningen arbetar med att skapa förutsättningar för progression i studenternas lärande och ansvarstagande, på ett sätt som ska förbereda dem inför ett föränderligt arbetsliv. En ny organisation av VFU har nyligen implementerats, liksom en progressionsplan. Relevant samverkan sker med det

omgivande samhället, exempelvis genom professionsdagar, och man samverkar med regionens kommuner genom arbetsintegrerad lärarutbildning och Forum för skolutveckling. Bedömggruppen ser positivt på att organisationen för VFU ändrats men noterar att samverkan mellan lärosätets nya organisation och skolor kan stärkas ytterligare.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Inom svensk lärarutbildningen finns en hög andel disputerad personal och personal med ämneslärarexamen. Bland de totalt sex undervisande lärarna är fyra disputerade och fem har ämneslärarexamen i svenska. Lärosätet skriver också i självvärderingen att på generell nivå, inom hela lärarutbildningen, har många i personalen varit verksamma lärare innan de kom till lärosätet, och att det finns adjunkter som undervisar inom utbildningen. Ett annat bärande ben i professionsanknytningen är organisationen för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som enligt bedömggruppen ger ett stabilt intryck. Bland annat garanteras studenterna inriktningsrelevant VFU med utbildade handledare. Personalens sammanlagda vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är enligt bedömggruppen tillräcklig och adekvat för utbildningen.

Samtidigt konstaterar bedömggruppen att de verksamma lärarna och forskarna är förhållandevis få och att detta medför en del problem, både på kort och på lång sikt. Utbildningen blir sårbar genom att stora kompetensområden vilar på enstaka personer. Ett rekryteringsarbete har inletts för att råda bot på detta men det framgår av det samlade underlaget att en del arbete återstår. Lärarantalet måste också ses i förhållande till antalet studenter, totalt 65 per år inom ämneslärarprogrammet med dess fyra olika ämnen. I relation till utbildningens volym anser bedömggruppen att antalet lärare och deras kompetens är tillfredställande.

Enligt självvärderingen anger lärosätets riktlinjer att undervisande lärare ska ha genomgått högskolepedagogiska kurser omfattande 15 högskolepoäng. Lärosätet bedriver även en rad andra kompetensutvecklande verksamheter inom det pedagogiska området, såsom seminarier och pedagogiska träffar.

Det upplägg för hela utbildningen som presenteras i självvärderingen har många förtjänster. Det stärker helhetsintrycket av personalens pedagogiska, professionsrelaterade och vetenskapliga kompetens och operativa förmåga. Bedömggruppens rekommendation är att utveckla och intensifiera det systematiska kompetensförsörjningsarbetet inom svensk lärarutbildningen för att motverka den sårbarhet som berörts ovan.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad*

miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

I självvärderingen hänvisar lärosätet till den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) när det gäller den vetenskapliga och professionsinriktade miljön. Bedömggruppen menar dock att det inte framgår att det finns en svenskämnesdidaktisk forskningsmiljö, vilket ger intrycket av att den ämnesdidaktiska forskningen inte existerar vid lärosätet. Den forskning som lärosätet redogör för, och som berör svenskläroartutbildningens studenter, handlar om allmäntdidaktisk forskning inom barn- och ungdomsvetenskap kring ämnen såsom studiemotivation i relation till genusmönster och lärande i det nya arbetslivet. Under intervjuerna framgick dock att litteraturdidaktisk forskning pågår som ett led i flera större tvärvetenskapliga projekt, och att det finns ett rikt kontaktnät inom Nationella nätverket för svenska med didaktisk inriktning, vilket är en tillgång för den egna forskningsmiljön och för studenterna. Studenterna får ta del av denna forskning genom föreläsningar, seminarier, vetenskapliga artiklar från projekten och viss egen medverkan i dessa. Den språkliga sidan av svenskämnet har inte någon riktig motsvarighet, även om vissa samarbeten pågår där också, bland annat med Göteborgs universitet. Lärosätet hoppas på att kunna knyta till sig nydisputerade språkvetare från Göteborg, som en följd av detta samarbete. Bedömggruppen anser att denna slagsida i viss mån avspeglar sig i hur kurserna är utformade inom hela svenskläroartutbildningen, där den språkliga delen av svenskämnet inte är lika utvecklad när det gäller de didaktiska delarna. Vidare är det endast en person inom utbildningen som är disputerad litteraturvetare och litteraturdidaktiker, och hen drar således ett mycket tungt lass. Helhetsintrycket som bedömggruppen har fått är att den ämnesdidaktiska forskningen behöver breddas och fördjupas vid lärosätet. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att ytterligare utveckla hur ämnesdidaktisk forskning kommer studenterna till del, framför allt på språksidan.

Bedömggruppen gör den sammanvägda bedömningen att utbildningen blir sårbar på grund av att hela utbildningen vilar på några få personer, varav ännu färre har ämnesdidaktisk forskningsbakgrund, och det gör också att en levande svenskämnesdidaktisk forskningsmiljö har svårt att växa fram. I det sammanvägda underlaget finns det enligt bedömggruppen inte tillräckligt tydligt redovisat hur denna situation ska avhjälpas.

När det gäller den professionsinriktade miljön lyfter lärosätet framför allt den praktiska forskningen. Bedömggruppens sammanlagda bedömning är att lärosätet säkerställer denna miljö med sin praktiska forskning samt genom sin VFU-struktur och personalens nära samarbete med arbetslivet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

I självvärderingen beskriver lärosätet en väl underbyggd och genomtänkt genomgång av utbildningens struktur. Bedömggruppen menar att det finns en tydlig linje genom utbildningen och en

progressionstanke i kunskapsinhämtandet och lärandet bland studenterna, som bygger på tre delar: 1) ämneskunskaper, 2) allmän- och ämnesdidaktiska kunskaper, och 3) kunskaper om ämneskonceptioner och styrdokument. Lärosätet har enligt bedömargruppen en tydlig idé om att utveckla studenternas vetenskapliga kompetens och knyta samman det vetenskapliga perspektivet med yrkesutövningen. Därför läser studenterna forskningsbaserad litteratur och aktuell forskning i form av artiklar genom hela utbildningen, och de sätts i relation till undervisningssituationer. Kurser med språkvetenskaplig och -didaktisk inriktning, och med litteraturvetenskaplig och -didaktisk inriktning, ger talrika och illustrativa exempel på sammanlänkning och fördjupning där moment som berörts på en grundläggande nivå, tidigt i utbildningen, senare kräver kritiska perspektiv och utvecklade resonemang som baseras på fördjupad teoretisk kompetens. Lärosätet redogör också för flera olika examinationsformer såsom samtal, skriftliga analyser, muntliga redovisningar och salstentamina, och bedömargruppen anser att de säkerställer och fördjupar studenternas kunskaper. Under intervjuerna framkom dock olika synpunkter på kravnivåer vid examinationerna inom utbildningen som indikerar för bedömargruppen att lärosätet behöver arbeta vidare för att hitta rätt nivå.

De självständiga arbeten som bedömargruppen tagit del av visar att de flesta studenter har de teoretiska och yrkesrelaterade kunskaper som krävs för att formulera forskningsfrågor, och besvara dem, något som bedömargruppen menar motsvarar väsentligt fördjupade kunskaper och fördjupad insikt i relevanta och aktuella forskningsfrågor. Bedömargruppen ser därmed att måluppfyllelse säkerställs.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen framgår det att lärosätet har en uttalad ambition att utveckla studenternas vetenskapliga tänkande genom utbildningen. Det finns också ett utvecklat samarbete mellan UVK, ämne och ämnesdidaktik när det gäller teori och metod. Den beprövade erfarenheten aktualiseras genom VFU och en särskild skolutvecklingskurs. Lärarna inom utbildningen har arbetat särskilt med att studera och definiera begreppet beprövad erfarenhet utifrån aktuell forskning för att kunna konkretisera detta för studenterna. Lärosätets arbetssätt bygger på att begreppet dels kopplas till förmågan att knyta professionsrelaterade erfarenheter till teoretiska perspektiv, och dels till förmågan att se praxis som en grund för skolutveckling. Sammantaget ger detta ett gediget helhetsintryck, enligt bedömargruppen.

Det vetenskapliga tänkandet tränas och utvecklas genom att studenterna tidigt får tillgodogöra sig, diskutera och förhålla sig till forskningsperspektiv och vetenskaplig litteratur. Kunskaperna säkerställs genom examinationsformer såsom samtal, skriftliga analyser, muntliga redovisningar och salstentamina. Detta arbetssätt pågår genom hela utbildningen och mynnar ut i de två examensarbetskurserna som berör teori och metod på ett fördjupat sätt. De kräver att också studenterna utvecklat sina förmågor inom det området för att de själva ska kunna ställa relevanta frågor och göra egna analyser.

När det gäller det ämnesspecifika och ämnesdidaktiska teori- och metodområdet ser bedömargruppen vissa brister. Två självständiga arbeten genomförs som nämnts inom

svenskläroverutbildningen. I och med att det andra självständiga arbetet frikopplas från ämnesdidaktiken riskerar studenterna att inte få med sig nödvändiga kunskaper om förhållandet mellan vetenskaplig grund, beprövat erfarenhet och kopplingen till yrkesutövningen. Lärosätet ger inte heller någon särskild metodkurs inom det ämnesdidaktiska området. I en svenskläroverutbildning anser bedömargruppen att det är problematiskt inför skrivandet av ämnesdidaktiska självständiga arbeten, men framför allt inför den kommande yrkesrollen. Fördjupad ämnesdidaktisk kunskap är också viktigt för att studenterna fortsatt ska kunna vara en del av den forskningsdiskussion som pågår inom fältet. Under intervjuerna framkom det emellertid att studenterna arbetar med både kvalitativa och kvantitativa metoder inom svenskämnetns två delar, också under andra skeden i utbildningen. Det framgick även att handledarkompetensen förstärks vid behov, det vill säga när kompetensen på lärosätet inte räcker till. Det för att undvika att begränsa studenternas valmöjligheter. De lästa självständiga arbetena uppfyller till största del det målet, vilket stärker bedömningen att lärosätet säkerställer måluppfyllelse.

Sammantaget menar bedömargruppen att målet är uppfyllt, men att det finns förbättringsmöjligheter. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att teori- och metodområdet i större utsträckning innefattar och kopplas samman med det svenskämnesdidaktiska området också i själva kursstrukturen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Bedömargruppen menar att lärosätet under hela utbildningen arbetar målinriktat och medvetet med studenternas förmåga att knyta egna VFU-erfarenheter till teoretiska perspektiv. De lärandemål som lärosätet har formulerat för olika VFU-kurser är relevanta, och det avslutande självständiga arbetet är ett tydligt slutmål. Studenterna ska enligt dessa lärandemål bland annat "kunna reflektera över sin lärarroll med relevant koppling till teorier om lärande och undervisning väsentliga för årskurs 7–9 och/eller gymnasieskolan", "kunna reflektera över och problematisera läraruppdraget", "kritiskt kunna reflektera över läraruppdraget, lärarprofessionen och den egna yrkesrollen i syfte att säkerställa och utveckla verksamhetens kvalitet" och "utifrån en problemanalys och med stöd av relevant forskning och styrdokument kunna identifiera ett utvecklingsbehov på en skola samt designa ett utvecklingsarbete som svarar mot detta". Lärosätet ger också exempel på hur dessa lärandemål konkretiseras i examination där studenten analyserar sin VFU. Enligt kriterierna för godkänt på uppgiften krävs att studenten "med stöd av relevant litteratur, inklusive självständigt vald ämnesdidaktisk forskning, analyserar och motiverar hur den analyserade företeelsen från den egna verksamheten kan påverka undervisningens kvalitet i positiv eller negativ "riktning", och "kan ge relevanta exempel på verktyg/kunskap som betraktas som tillämplig för den företeelse som analyserats. Detta gör studenten med stöd av relevant litteratur".

För dessa kurser beskriver man alltså en väl genomtänkt arbetsgång och kvalitetssäkringsprocess. Redogörelsen innehåller som visas ovan flera exempel på lärandemål, studieuppgifter och betygsriterier inom UVK och VFU, för att utveckla förmågor hos en reflekterande praktiker, och som länkar till de båda självständiga arbetena. Upplägget innebär kontinuerlig koppling till VFU, och

metakognition i form av kontinuerligt bloggskrivande är en del av examinationen. Detta, tillsammans med de utvecklade mittseminarierna för det självständiga arbetet, borgar för att studenterna uppnår det aktuella målet. Under intervjuerna framgick det också att den sista VFU-kursen är tydligt ämnesdidaktiskt inriktad. Detta stärker helhetsintrycket, men kan också sättas i relation till bedömargruppens tidigare kommentarer om att det ämnesdidaktiska teori- och metodområdet kan få en tydligare plats i den formella kursstrukturen. En dryg tredjedel av de självständiga arbetena uppfyller inte målet men bedömargruppen menar att måluppfyllelse säkerställs på andra sätt utöver de självständiga arbetena.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Bedömargruppen ser i självvärderingen att lärosätet redogör för en utbildning vars utformning, genomförande och examination verkar för att studenten ska nå det aktuella målet. Lärosätet delar upp det didaktiska kunskapsområdet i tre delar: 1) kunskaper om didaktisk teori, 2) förmåga till didaktisk tillämpning som avser planering utifrån teorier om lärande, och 3) förmåga att omsätta didaktiska kunskaper och färdigheter i en konkret undervisningspraktik. Det finns exempel på hur detta perspektiv och de didaktiska och metodologiska färdigheterna utvecklas och prövas hos studenterna, när det gäller hur ämnesstudier kontinuerligt kopplas till det ämnesdidaktiska området, innefattande forskningslitteratur om lärande, beprövad erfarenhet och aktuella styrdokument. Examinationsformerna för att säkerställa förmågor varierar, men handlar främst om att planera, att genomföra planeringarna och utvärdera undervisning. Föreläsningar, seminarier och analysuppgifter förekommer också, liksom fältobservationer och intervjuer med verksamma lärare. Lärosätet betonar att det didaktiska arbetet syftar till att alla elever ska få så stora möjligheter som möjligt till utveckling och måluppfyllelse.

Under intervjuerna förtydligades hur ämnesdjupet för gymnasielärare säkerställs och hur kopplingen mellan VFU och denna bedömningsgrund ser ut. VFU-länkningen har en stor och framskjuten plats i lärosätets sätt att uppfylla detta mål eftersom det är där som de teoretiska kunskaperna om didaktik och ämnesdidaktik omsätts och utvärderas. Lärosätet ger välgrundade exempel, främst från det litteraturdidaktiska området när det gäller centrala fält såsom kanonkritik och mångkulturalitet. Detsamma gäller i självvärderingen som har en tydlig slagsida åt det litteraturdidaktiska, även om det där också finns språkliga exempel som rör skrivprocess och grammatik. Lärosätet berör också bedömning inom detta mål, vilket bedömargruppen ser positivt på. Bedömargruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men att den inte säkerställs när det gäller språkdidaktiken. Lärosätet rekommenderas att ytterligare stärka studenternas möjligheter få omsätta och utvärdera teoretiska kunskaper i språkdidaktik.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

I självvärderingen beskriver lärosätet en utarbetad och systematisk struktur med en tydlig progressionstanke genom de olika VFU-kurserna. Fokus är på UVK där ämnesdidaktiken nämns

som en del av helheten, men inte alls detaljerat och i sin egen rätt. Bedömargruppen vill betona att detta område är synnerligen centralt och relevant inom en svensklärarutbildning. Vid intervjuerna framkom att studenterna får tillräckliga möjligheter att utveckla och utforma sina ämnesdidaktiska färdigheter i den riktning som målet anger, och att man regelbundet följer upp denna utveckling och kompetensfördjupning genom olika former av examinationer och redovisningar. Det handlar framför allt om planeringsuppgifter där didaktisk forskning, i samspel med beprövad erfarenhet, används i examinerande övningar, samt planerings- och analysuppgifter med det tydliga syftet att främja varje elevs lärande på bästa sätt. I huvudsak framkom i dessa samtal exempel från det litteraturdidaktiska området.

Bedömargruppen anser att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer, framför allt i UVK och VFU, som möjliggör måluppfyllelse. Eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK blir det dock otvetydigt hur svensklärarutbildningens olika delar kopplas samman, särskilt i förhållandet mellan ämnesfördjupning och ämnesdidaktik (det vill säga relationen litteraturdidaktik – litteraturvetenskap och språkdidaktik – språkvetenskap). Därmed blir progressionen otvetydig, och bedömargruppen anser inte att måluppfyllelsen säkerställs. Bedömargruppen rekommenderar därmed att lärosätet för svensklärarutbildningen förtydligar och säkerställer måluppfyllelse genom att se över lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer i relevanta kurserna, särskilt med fokus på att stärka språkdidaktiken.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen beskriver lärosätet att ämneslärarutbildningen vid lärosätet har en generell inriktning mot värdegrundsdilemman, normkritik, rasism och intersektionellt perspektiv, omfattande både organisatoriska och didaktiska aspekter. I denna generella ansats ingår också regelbunden fortbildning av personal i form av seminarier och kurser, och en utarbetad strategi för en jämställd personaltillsättning. Bedömargruppen anser att strukturen är väl genomtänkt och att det finns ett jämställdhetsarbete som är förankrat i hela kursverksamheten vid lärosätet i stort, men också inom svensklärarutbildningen. Detta gäller i synnerhet litteraturdelen av ämnet.

Det är framför allt i de litteraturvetenskapliga kurserna som studenterna får möjlighet att utveckla och visa sin förmåga att inkludera jämställdhetsperspektivet i sin egen undervisning. Genom hela utbildningen ingår detta perspektiv i samtliga litteraturkurser, med särskilda seminariediskussioner och analysuppgifter som är inriktade på jämställdhetsområdet. Studenterna möter bland annat frågor om äldre texters normsystem, och de får aktivt förhålla sig till hur det påverkar deras framtida yrkespraktik. Ett exempel är en examinationsuppgift där studenterna i en planering ska synliggöra hur de beaktar och tänker förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i undervisningen. Under intervjuerna frågade bedömargruppen lärosätet hur den språkvetenskapliga delen arbetar med jämställdhet. Bedömargruppens intryck är svaren mer var ett slags inventering av vad som skulle gå att göra inom den språkvetenskapliga delen, men att detta arbete inte är en del av svenskämnet i nuläget.

Bedömargruppen anser att jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande, men att det framför allt sker inom litteraturvetenskapen område. Bedömargruppen menar därför att ett utvecklingsarbete är nödvändigt

inom språkvetenskap och –didaktik, där det saknas helt, och rekommenderar att även språkkurserna tydligare och mer uttalat lyfter in jämställdhetsperspektivet i undervisningen.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Bedömargruppen bedömer utifrån självvärderingen att lärosätet systematiskt följer upp utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination, på ett sätt som är både proaktivt och reaktivt. Man ger flera exempel på att uppmärksammade problem – till exempel bristande kvalitet på de självständiga arbetena – har lett till nya samarbetsformer och strukturer inom ramen för den terminsvisa "peer review"-process som lärosätet använder. I denna återkommande process granskas terminens kurser i mindre grupper av lärare, vilka genomlyser kursernas innehåll och upplägg samt ger sina utlåtanden i form av kursrapporter som lämnas till den programansvariga.

Uppföljningsarbetet är enligt bedömargruppen systematiskt, och det pågår på olika nivåer i en samspelande process, där olika typer av kursuppföljningar på ett genomtänkt sätt återkopplas till studenter och lärare. Detta ger sedan ny input till de kommande kurserna. Arbetslagens närhet till utbildningarna framstår som en styrka, liksom att den verksamhetsförlagda utbildningen är väl integrerad i uppföljningsverksamheten. Arbetet med studenternas självständiga arbeten ger också ett gott intryck, inte minst genom den nära uppföljningen och mittseminarierna. På lärosätet är man medvetna om vilka utvecklingsområden som är aktuella, vilket ger bedömargruppen ett intryck av medvetenhet och ambition om ytterligare utveckling. Bedömargruppen anser att uppföljning, åtgärder och återkoppling för svenskläro-utbildningen är ett område som är väl tillgodosett vid lärosätet.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I självvärderingen används återkommande ordet "stöd" synonymt med undervisning, vilket bedömargruppen har ställt sig undrande inför. Frågan infinner sig om då alla studenter vid lärosätet skulle behöva stöd. Vid intervjuerna klargjordes att så inte var fallet, men att man erbjuder många olika former av stöd, uppföljning och återkoppling i den nära och direkta kontakt som finns mellan studenter och personal.

I självvärderingen beskriver lärosätet sitt generella arbete med att utveckla studenternas vetenskapliga förhållningssätt och skrivande som ett led i stöd- och återkopplingsprocessen. Bedömargruppens uppfattning är att närheten mellan lärare och studenter ger goda möjligheter att följa studenterna på nära håll och tidigt uppmärksamma om någon exempelvis behöver extra insatser. Dessa möjligheter utnyttjas på ett för studenterna gynnsamt sätt, inte minst i och genom den arbetslagsorganisation som präglar lärosätet. Enligt intervjuerna gäller detta både på generell nivå och specifikt inom svenskläro-utbildningen. Man har dock en relativt stor andel avhopp, enligt analyser av genomströmningen, och det anges främst bero på en stor spridning inom grupperna vad gäller intagspoäng och studiekapacitet. Lärosätet planerar att fördjupa sin analys av avhoppet och har en rad stödverksamheter för att hålla kvar studenterna, framför allt språkstöd och insatser för att främja det akademiska skrivandet. Bedömargruppen kan konstatera att lärosätet genomför flera olika åtgärder för att studenterna ska genomföra utbildningen inom planerad studietid. Trots dessa är

andelen avhopp förhållandevis hög, och bedömgruppen ser positivt på planerna med fördjupande analyser för att komma tillrätta med problemen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Enligt underlaget får studenterna möjlighet till inflytande via kurs- och programvärderingar, som dock besvaras av en relativt låg andel. Lärosätet har analyserat de låga svarsfrekvenserna och kallat till möten och programdagar där man tagit upp frågan om hur studenterna ska bli mer engagerade i sin utbildning. Ett resultat är att det i flera kurser genomförs kompletterande kursvärderingar. Lärosätet har i detta uppföljningsarbete uppmärksammat att enbart kursvärderingar inte är ett fullvärdigt verktyg för studentinflytande och man arbetar på flera sätt för att öka studenternas möjlighet att påverka utbildningen, bland annat genom samverkansmöten av olika slag. Lärosätet har rutiner för hur kursvärderingsresultat sammanställs och återkopplas till studenter som gått kursen, men även till de som ska gå den kommande terminen. Bedömgruppen anser att arbetet är systematiskt och tillfredställande.

Den informella vägen för påverkan lyfts fram av både studenter och personal som en mycket värdefull kanal för dialog och påverkan, framför allt när det gäller den pågående verksamheten. Den formella vägen – exempelvis via Studentkåren – lyfts fram av den programansvariga som mer lämplig för andra slags frågor, och hen uppmuntrar studenterna att gå den vägen i mer övergripande ärenden. I underlaget framhålls genomgående de "låga trösklarna" och den nära kontakten mellan studenter och personal på olika nivåer som en garant för att studenterna vågar framföra sina åsikter om utbildningen. Det kan exempelvis röra arbetsformer och examinationssätt. Bedömgruppen ser positivt på detta, men enligt intervjuerna gäller det i högre grad de högskoleförlagda kurserna. Bedömgruppen vill därför uppmuntra lärosätet att säkerställa att studenterna har samma möjligheter till inflytande över sin VFU.

När det gäller arbetet med att få studenter att engagera sig och delta i beslutande organ som rör svenskläraryrket framhåller lärosätet sitt samarbete med Studentkåren.

Studentrepresentationen vid lärosätet framstår i stort som god, enligt bedömgruppen. Inom svenskläraryrket lyfter man också betydelsen av de informella kanalerna och regelbundna avstämningsmötena, att det är där det huvudsakliga studentinflytandet sker. Här ser bedömgruppen ett förbättringsområde, och inflytandet när det gäller VFU-kurser kan stärkas.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Utifrån det sammanlagda underlaget verkar utbildningen vara utformad i nära och väl utbyggt samarbete med det omgivande arbetslivet, och det tycks som att studenterna förbereds inför sin framtida yrkesroll i en föränderlig skolvärld. En central del är VFU och samarbetet med regionens

skolor och verksamheter. VFU-dagar och andra kompetensutvecklingsdagar anordnas regelbundet, då aktörer från både lärosätet och arbetslivet medverkar. Möten och kurser för handledare hålls regelbundet, och man har ett regionalt samarbete för självständiga arbeten. Bedömggruppen anser att detta samarbete stärker lärosätets profil om att medvetandegöra kopplingen mellan teori och praktik.

Lärosätet driver ett regionalt utvecklingscentrum, Forum för skolutveckling, med representanter för olika skolformer i regionen. Vidare finns en väl utvecklad alumnverksamhet som ytterligare stärker kontakterna mellan lärosätet och arbetslivet. Där blir övergången mellan lärosäte och ett dynamiskt och föränderligt arbetsliv konkret, och den kan diskuteras på ett konstruktivt sätt. Självvärderingen beskriver också en medvetenhet om de förändringar som skolans digitalisering kan komma att innebära, och man har gjort en särskild satsning på att utveckla nya pedagogiska modeller som är anpassade för en mer digitaliserad skola. Bedömggruppen ser därmed att samarbetet med det omgivande samhället är relevant och utvecklande för de blivande ämneslärarna som är på väg ut i ett föränderligt arbetsliv.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Vid lärosätet sker ett pedagogiskt utvecklingsarbete och det finns en stabil VFU-organisation för att säkerställa professionsanknytningen. Vidare är ett tillfredsställande antal av personalen disputerande och de flesta har relevant ämneslärarexamen. Lärarnas vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen är därmed adekvat för utbildningen och står i proportion till utbildningens volym. Samtidigt kan bedömggruppen konstatera att de verksamma lärarna och forskarna inom svensklärarytbildningen är förhållandevis få och att detta medför en del problem, både på kort och på lång sikt. Bedömggruppen rekommenderar därför lärosätet att intensifiera kompetensförsörjningsarbetet och bredda den grupp som jobbar inom svensklärarytbildningen. Stora delar av utbildningen vilar på enstaka personer, vilket gör utbildningen sårbar.

Utbildningsmiljön bedöms som inte tillfredsställande. Det finns visserligen en professionsinriktad miljö genom praktiktäna forskning, lärosätets VFU-struktur och lärarnas nära samarbete med arbetslivet, men brister har noterats i den vetenskapliga miljön. Litteraturredaktisk forskning ingår i flera större tvärvetenskapliga projekt, och det finns ett rikt kontaktnät inom Nationella nätverket för svenska med didaktisk inriktning, vilket är en tillgång för den egna forskningsmiljön och för studenterna. Riktigt samma motsvarighet finns dock inte för den språkliga sidan av svenskämnet. Bedömggruppen anser att denna slagsida i viss mån avspeglar sig i hur kurserna är utformade inom hela svensklärarytbildningen, där den språkliga delen av svenskämnet inte är lika utvecklad vad gäller de didaktiska delarna. Helhetsintrycket som bedömggruppen har fått är att den ämnesdidaktiska forskningen behöver breddas och fördjupas vid lärosätet.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Det finns en tydlig linje genom utbildningen och en progressionstanke i kunskapsinhämtande och lärande bland studenterna som säkerställer både ämnesdjup och bredd. De didaktiska perspektiven synliggörs, diskuteras och tillämpas. Lärosätet redogör också för flera olika examinationsformer som säkerställer studenternas ämnesdidaktiska kunskaper.

Bedömggruppen anser att målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Lärosätet har en uttalad ambition om att utveckla studenternas vetenskapliga tänkande genom utbildningen, och det finns ett utvecklat samarbete mellan UVK och ämne och ämnesdidaktiska studier när det gäller teori och metod. Den beprövade erfarenheten aktualiseras genom VFU och i en särskild skolutvecklingskurs. Sammantaget ger detta ett gott helhetsintryck även om bedömggruppen ser att det finns förbättringsmöjligheter. Gruppen rekommenderar lärosätet att teori- och metodområdet i större utsträckning ska innefatta och kopplas samman med det svenskämnesdidaktiska området, också i själva kursstrukturen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Genom hela utbildningen arbetar lärosätet för att möjliggöra för studenter att knyta egna VFU-erfarenheter till teoretiska perspektiv, med det avslutande självständiga arbetet som det tydliga slutmålet.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls delvis. Ämnesstudierna kopplas kontinuerligt till det ämnesdidaktiska området, innefattande forskningslitteratur om lärande, beprövad erfarenhet och aktuella styrdokument. Samtidigt uppmärksammar bedömggruppen att de exempel som lärosätet ger för att konkretisera detta främst rör det litteraturdidaktiska området. Bedömggruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men att den inte säkerställs när det gäller språkdidaktiken. Lärosätet rekommenderas att ytterligare stärka studenternas möjligheter få omsätta och utvärdera teoretiska kunskaper i språkdidaktik.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls delvis. Lärosätet ger studenterna möjligheter att utveckla och utforma sina ämnesdidaktiska färdigheter i den riktning som målet anger. Men eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK blir det tydligt hur svensk lärutbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturdidaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Därmed blir progressionen tydlig, och bedömggruppen anser inte att måluppfyllelsen säkerställs när det gäller språkdidaktiken. För litteraturdidaktiken finns exempel på examinationer och redovisningar.

Bedömggruppen anser att jämställdhetsperspektivet inkluderas i utbildningen på ett positivt sätt. På generell nivå har utbildningen inriktats mot värdegrundsdilemman, normkritik, rasism och intersektionella perspektiv omfattande både organisatoriska och didaktiska perspektiv. Det finns ett väl genomtänkt och förankrat jämställdhetsarbete genom hela kursverksamheten, i synnerhet i de litteraturvetenskapliga kurserna.

Bedömggruppen anser att lärosätet systematiskt följer upp utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination, både proaktivt och reaktivt. Man ger flera exempel på att uppmärksammade problem, till exempel bristande kvalitet på självständiga arbeten, har lett till nya samarbetsformer och strukturer inom ramen för den kursmässiga "peer-review"-processen.

Arbetslagens närhet till utbildningarna framstår också som en styrka, liksom att VFU-delen av utbildningen är väl integrerad i detta arbete. Bedömaregruppen kan även konstatera att lärosätet har satt in flera olika åtgärder för att studenterna ska genomföra utbildningen inom planerad studietid. Trots dessa är avhoppen förhållandevis många, och bedömaregruppen ser positivt på att lärosätet planerar fördjupande analyser för att komma tillrätta med problemet.

Studenterna får enligt bedömaregruppen möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande, både formellt och informellt. De låga trösklarna och den nära kontakt som finns mellan studenter och personal på olika nivåer gynnar studenternas möjligheter till inflytande, och det finns även ett fungerande formellt studentinflytande. Lärosätets engagemang och närhet till studenterna är enligt bedömaregruppen ett gott exempel.

Utbildningen är enligt bedömaregruppen utformad i samarbete med det omgivande arbetslivet, och studenterna förbereds inför sin framtida yrkesroll i en föränderlig skolvärld. Genom lärosätets regionala utvecklingscentrum medverkar representanter för olika skolformer i regionen, och det finns en väl utvecklad alumnverksamhet. Bedömaregruppen menar att den tydliga verksamhetsanknytningen, bland annat genom samarbetet med det omgivande samhället, är ett gott exempel.

Sebastian Steele

Från: Håkan Jansson (HV) <hakan.jansson@hv.se>
Skickat: den 19 december 2019 10:38
Till: utvitsy
Kopia: Emma Wimmerstedt
Ämne: 411-00375-18
Bifogade filer: Delningsvar_Högskolan Väst_svenska_gy.docx; Delningsvar_Högskolan Väst_svenska_7-9.docx

Hej!
Högskolan Väst har inte något att anföra när det gäller bedömargruppens yttrande över Utbildningsvetenskaplig kärna, Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet samhällskunskap eller Ämneslärarexamen med inriktning gymnasielärare i undervisningsämnet samhällsvetenskap. Däremot har vi två likalydande korrigeringar att anföra i de två yttrandena avseende Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska och Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska. Dessa korrigeringar bifogas här. För ämneslärarprogrammen vid Högskolan Väst
Håkan Jansson

~~*~*

Håkan Jansson,
Fil. dr i nordiska språk, ämneslärare i sv & fs
Programansvarig ämneslärarprogrammet
Telefon +46 520 22 38 42
Högskolan Väst
461 86 Trollhättan

From: Emma Wimmerstedt [mailto:emma.wimmerstedt@uka.se]
Sent: den 28 november 2019 12:38
To: rektor@hv.se
Cc: Liselott Lycke (HV) <liselott.lycke@hv.se>; Registrator <registrator@hv.se>
Subject: 411-00375-18 Delning av preliminärt yttrande i utvärderingen av utbildningar som leder till ämneslärarexamen

Hej!
Här kommer bedömargruppens preliminära yttranden i utvärderingen av utbildningar som leder till ämneslärarexamen.
Ni ges härmed möjlighet att kontrollera innehållet i yttrandena för att påpeka eventuella sak- eller faktafel. I mailet bifogas :

- ett följebrev,
- de preliminära yttrandena för ämneslärarutbildningen,
- en mall för delningsvar.

Delningsvar skickas senast den 19 december.

Hör gärna av er till mig om ni har frågor eller vid andra oklarheter.

Med vänlig hälsning

Emma Wimmerstedt
Utredare/Project Manager

Utvärderingsavdelningen/Department of Quality Assurance
Universitetskanslersämbetet/Swedish Higher Education Authority
Besöksadress: Löjtnantsgatan 21
Box 7703, SE-103 95 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 086 23
www.uka.se

UKÄ är en statlig myndighet. Det du skickar in till UKÄ via e-post eller ett formulär blir en allmän handling. Det innebär att vem som helst kan begära att få del av det du skickat in – om inte handlingarna bedöms vara hemliga enligt offentlighets- och sekretesslagen.

[Läs mer om hur UKÄ hanterar dina personuppgifter](#)

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan Väst

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, i undervisningsämnet svenska

Bilaga: Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till emma.wimmerstedt@uka.se. Ange **411-00375-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
6	4	2	Eftersom ämnesdidaktiken är en viktig del av VFU och exmineras av ämnesdidaktier, ges goda möjligheter att skapa en röd tråd från ämnesundervisningens didaktiska inslag till det praktiska genomförandet i studentens konkreta lektionsplanering under VFU.

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering